

Fältarbeten om känsliga teman – Subjektiva erfarenheter och reflektioner

Anders Gustavsson

För mig som etnolog utgör metoden vägen framåt när forskaren har klargjort undersökningens problemställning. Att diskutera metod borde vara viktigt i all forskning. Inom svensk etnologi har emellertid sådana diskussioner mer och mer tonats ned under min forskartid som sträcker sig tillbaka till 1970-talet. I stället har diskussioner om teoretiska utgångspunkter fått en allt större betydelse. I denna studie tar jag utgångspunkt i personliga erfarenheter och reflektioner gällande intervjuer. En fältforskare blir aldrig fullärd. Ständigt uppträder nya människor som man inte träffat tidigare.

Som etnolog arbetar jag med olika metoder beroende på vilken historisk tid som undersökningen avser. När det gäller äldre tid finns källorna i olika arkiv. Det kan vara rapporter skrivna av präster, läkare, kronofogdar osv. I folklivsarkiven finns uppteckningar gjorda längre tillbaka i tiden. Vid arkivstudierna har forskaren med döda människor att göra till skillnad från intervjuer och observationer som utförts i forskarens samtid.

Vid studier som avser senare tid uppstår frågorna om vilka etiska hänsyn forskaren måste ta med avseende på de människor som studeras. Etikens betydelse ökar i takt med att etnologer alltmer har visat intresse för att undersöka informanternas personliga upplevelser och känslor och inte bara fakta avseende händelser och materiell kultur. De av riksdagen reglerade etiska bestämmelserna finns i "Lag om etikprovning av forskning som avser människor"¹

¹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003460-om-etikprovning-av-forskning-som_sfs-2003-460